

**Hlavní body ze zprávy Global Status of Commercialized Biotech/GM Crops: 2008
(Globální stav komercializovaných biotechnologických/GM plodin: 2008)
Autor: Clive James, zakladatel a předseda ISAAA**

Tento dokument obsahuje shrnutí nejdůležitějších údajů o biotechnologických plodinách za rok 2008, které jsou detailněji rozpracovány ve Zprávě 39 ISAAA (<http://www.isaaa.org>). Vzhledem k trvalým a prověřeným ekonomickým výhodám, výhodám pro životní prostředí a další rozvoj, pěstoval v roce 2008 rekordní počet 13,3 milionů velkých, ale i drobných, na zdroje chudých, farmářů více hektarů biotechnologických plodin, než v roce předchozím. K posunu došlo v roce 2008 také v mnoha dalších důležitých ukazatelích, za zmínku stojí rozšíření počtu zemí, které ve světě pěstují biotechnologické plodiny; k značnému pokroku došlo v Africe, kde jsou výzvy největší; vyšší podíl GM plodin s kombinovanými geny; a zavedení nových biotechnologických plodin. To jsou velmi důležité milníky v rozvoji biotechnologických plodin, jež významně přispívají k řešení některým závažným problémům, kterým čelí globální společnost, včetně: zajištění dostatku potravin, krmiv a vláken; nižších cen potravin; udržitelného rozvoje; zmenšení chudoby a hladu; a zmírnění některých dopadů souvisejících se změnou klimatu.

Počet zemí pěstujících biotechnologické plodiny vzrostl na 25, což je historicky nejvyšší počet a nová vlna rozvoje biotechnologických plodin přispěla k jejich širokému globálnímu růstu.

Pokrok v Africe – počet zemí pěstujících GM plodiny se zvýšil z jedné v roce 2007, což byla Jihoafrická republika, na tři v roce 2008 - Burkina Faso (bavlna) a Egypt (kukuřice), které pěstovaly biotechnologické plodiny poprvé.

Bolívie (RR®sojové boby) se stala devátou zemí Latinské Ameriky, která přijala biotechnologické plodiny.

Celková plocha s biotechnologickými plodinami v roce 2008 již třináctým rokem trvale rostla – meziroční nárůst představoval 9,4 %, což odpovídá ploše 10,7 milionů hektarů a bylo tak dosaženo celkové plochy 125 milionů hektarů. 74násobný nárůst plochy od roku 1996 činí z biotechnologických plodin nejrychleji přijímanou technologii v zemědělství vůbec.

V roce 2008 celková kumulovaná plocha s biotechnologickými plodinami poprvé za období 1996 až 2008 překročila 2 miliardy akrů (800 milionů hektarů). Vyžadovalo celou jednu dekádu, než byla v roce 2005 překročena hranice první miliardy akrů, ale na překročení hranice druhé miliardy, bylo potřeba pouze tří let. Za zmínku stojí fakt, že z 25 zemí, které biotechnologické plodiny pěstují, je 15 rozvojových a pouze 10 průmyslových.

Nová biotechnologická plodina, herbicid rezistentní RR® cukrová řepa, byla v roce 2008 poprvé komercializována v USA a v Kanadě.

Pět zemí, Egypt, Burkina Faso, Bolívie, Brazílie a Austrálie začalo poprvé pěstovat biotechnologické plodiny, které byly již v předchozích letech komercializovány v jiných zemích.

Kombinované geny se stávají stále důležitějším charakteristickým rysem biotechnologických plodin. V roce 2008 pěstovalo deset zemí přibližně 27 milionů hektarů GM plodin s kombinovanými geny. Meziroční nárůst této technologie byl 23 %, což je mnohem více než nárůst u plodin pouze s jedním funkčním genem/vlastností.

V roce 2008 se zvýšil počet farmářů pěstujících biotechnologické plodiny o 1,3 milionů, čímž jejich celkový počet na světě dosáhl 13,3 milionů – pozoruhodné je, že 90 % z nich, tedy 12,3 milionů farmářů, jsou drobní farmáři a farmáři chudí na zdroje z rozvojových zemí.

Biotechnologické plodiny zlepšily příjmy a kvalitu života drobných a na zdroje chudých farmářů a jejich rodin, a přispěly tak ke zmírnění jejich chudoby – ve Zprávě 39 jsou citovány případové studie z Indie, Číny, Jižní Afriky a Filipín.

Pět hlavních rozvojových zemí: Čína, Indie, Argentina, Brazílie a Jižní Afrika s celkovou populací 2,6 miliard přebírají vedoucí pozici v pěstování biotechnologických plodin. Prokázané výhody plynoucí z jejich pěstování vedou k získávání silné politické podpory a stimulují nové investice vložené do výzkumu biotechnologických plodin v mnoha z těchto vůdčích zemí.

Sedm zemí EU, které v roce 2008 pěstovaly Bt kukuřici, dosáhlo meziroční nárůst ploch o 21 %, celková plocha této plodiny činila více než 107 000 hektarů.

Biotechnologické plodiny přispívají k trvale udržitelnému rozvoji následujícím způsobem:

- 1) přispívají k zajištění potravin, krmiva a vláken, včetně dostupnějších potravin (nižší ceny);
- 2) podporují zachování biodiverzity;
- 3) přispívají ke zmírnění chudoby a hladu;
- 4) snižují dopad zemědělství na životní prostředí;
- 5) napomáhají snížení dopadu klimatických změn a snížení emisí skleníkových plynů;
- 6) přispívají k efektivnější výrobě biopaliv z hlediska nákladů; a
- 7) vytvářejí dodatečné ekonomické přínosy, které za období 1996 až 2008 představovaly 44 miliard USD. V souhrnu těchto sedm bodů společně představuje významné přispění k trvale udržitelnému rozvoji a jejich potenciál do budoucna je obrovský.

Na zvýšení zisku pěstitelů ve výši 44 miliard USD, který byl vytvořen v období 1996 až 2007, se ze 44 % podílí výrazné zvýšení výnosů na hektar produkce, z 56 % je to snížení produkčních nákladů (včetně úspory 359 000 tun aktivních látek pesticidů). Za 12 let pěstování zvýšily biotechnologie produkci plodin o 141 milionů tun, na jejichž produkci by bylo potřeba dodatečných čtyřicet tři milionů hektarů půdy. Z tohoto hlediska se jedná o technologii, která podporuje šetrné využívání půdy.

V rozvojových a transformujících se zemích, které jsou založeny na zemědělství, jsou biotechnologické plodiny hnacím motorem venkovského ekonomického růstu, který může na oplátku významně přispět k národnímu ekonomickému růstu.

Více než polovina (55 %) světové populace žije v 25 zemích, které v roce 2008 pěstovaly biotechnologické plodiny na 125 milionech hektarů, jež představují 8 % ze 1,5 miliardy hektarů celkové plochy zemědělské půdy na světě.

Výhody pro životní prostředí, které jsou spojeny s pěstováním biotechnologických plodin, napomohly snížení emisí skleníkových plynů. Jen v roce 2007 představovaly úspory oxidu uhličitého 14,2 miliard kg, což je ekvivalent odstranění 6,3 milionů automobilů z provozu na silnicích.

Existuje naléhavá potřeba vytvoření odpovídajícího legislativního systému pro regulaci biotechnologických plodin, který zohledňuje efektivní poměr nákladů a času, je proveditelná a pro rozvojové země dosažitelný.

Celkově jsou ve světě biotechnologické plodiny využívány v 55 zemích - 25 zemí již schválilo jejich pěstování a dalších 30 zemí schválilo jejich použití do potravin a krmiv a průmyslové zpracování.

Celková hodnota trhu s biotechnologickými plodinami v roce 2008 činila 7,5 miliardy USD, za období 1996 až 2008 představovala 50 miliard USD.

Budoucí perspektivy. Výhled na zbývajících sedm let druhé dekády komercializace biotechnologických plodin, 2006 až 2015, vypadá příznivě a je plně v souladu s odhadem ISAAA z roku 2005, že se počet zemí pěstujících biotechnologické plodiny, celková plocha a počet farmářů mezi lety 2006 a 2015 zdvojnásobí. Očekává se, že rýže jako plodina, a odolnost vůči suchu jako charakteristická vlastnost, budou pro budoucí růst rozhodující. Zpráva 39 zahrnuje zvláštní charakteristiku GM kukuřice odolné vůči suchu, u které se očekává komercializace v USA v roce 2012 nebo dříve, a v subsaharské Africe v roce 2017.

Podrobné informace jsou obsaženy ve Zprávě 39 Globální stav komercializovaných biotechnologických/GM plodin z roku 2008, kterou napsal Clive James. Pro další informace se podívejte na <http://www.isaaa.org> nebo zkontaktujte ISAA SEAsiaCenter na telefonním čísle +63-49-536-7216 nebo pošlete e-mail na info@isaaa.org.